

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА КОМИСИЯ
«МЕЖДУНАРОДНО ПРАВНО
СЪТРУДНИЧЕСТВО» НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДОКЛАД

от Христина Тодорова, директор на дирекция „Международна дейност“
в администрацията на ВСС

Относно: Участие в регионален семинар, фокусиран върху конкретните аспекти на Директивата на ЕС за правото на устен и писмен превод при наказателните производства, проведен на 15 и 16 март 2012 г. в гр. Мадрид, Испания.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА КОМИСИЯТА,

На 15 и 16 март 2012г. в гр. Мадрид, Испания се проведе семинар-обучение, като част от проект, свързан с подпомагане на изпълнението на Директива 2010/64/ЕС на Европейския парламент и Съвета от 20 октомври 2010 г за правото на устен и писмен превод при наказателните производства и транспонирането на Директивата в националните законодателства. Сроктът за това е 27 октомври 2013 г. Присъстваха съдии, прокурори, адвокати, съдебни служители, полицейски служители, представители на министерствата на правосъдието и националните професионални сдружения на правните устни и писмени преводачи.

Работната среща бе разделена условно на две части- в едната по-старите страни-членки на ЕС представяха ситуацията в отделните държави, а във втората новоприетите членки описваха какви мерки предвиждат за евентуални промени в националните законодателства с цел подпомагане на различните участници в съдопроизводството.

Швеция

В страната съществува национален регистър на оторизираните писмени и устни преводачи, достъпен включително и онлайн. Те заплащат такса от 240 евро за явяването на изпит, а документа, който получават е валиден 5 години с право на подновяване. Изпитите са два: писмен –

чрез тест и превод на 60 специфични термина и 40 изрази, и устен – превод по време на четири различни ситуации в съда.

Основни стандарти за избора са: образование, добра техника, владее на терминология и достатъчни познания в различни сфери на обществения живот.

Испания

Регистърът на преводачите се нарича Office for language interpretation и се поддържа от Министерство на правосъдието. Не се изисква полагането на изпит, няма изисквания за образователна степен и необходимост от регистрация в Министерството на външните работи. Единственото изискване е полагане на подпис, след което лицето може да започне работа. Поради спецификата на езика в област Каталуня има изпит за преводачи. Те полагат клетва, но и там не съществува изискване на определено образование на лицето, извършващо превода.

Холандия

Официално са регистрирани 3400 преводачи, като критериите са ясни: езиково висше образование, културни умения. Таксата за регистрация е 155 евро

Възнагражденията варират от 45-50 евро на час.

Австрия

Там съществува специален закон за съдебните преводачи, а от 1981 г. и Асоциация на съдебните преводачи. Съгласно Закона всеки председател на 16-те районни съдилища поддържа електронен регистър, където фигурират спесимените на подпис и печатите на всички преводачи, издържали успешно изпита, който е единен и за писмени и за устни преводачи. Той се състои от консекутивен превод по специфична материя (напр. в случай на кражба, пътно-транспортно произшествие, др.) за устния превод, и писмена част-превод на трудна част от дело или закон.

Задължителни са диплома за висше филологическо образование, поне 2 години опит като професионален преводач. Заплащането е около 50 евро на час работа.

Кипър

Не съществува официален регистър на преводачите. Те попълват заявление пред председателя на районния съд, не се изисква определена квалификационна степен. Възнаграждения: 26-27 евро на час, а ако са наети от агенция за преводи, сумата е 90-100 евро на час.

Гърция

Няма единен национален регистър. Законово положението на преводачите е уредено в техния Наказателно-процесуален кодекс,

според който прокуратурата към съответния районен съд отговаря за списъка с преводачите. Изисква се диплома за висше образование. Съществува обаче Асоциация на преводачите в Гърция, където фигурират дипломирани преводачи от единствения университет с филологически специалности. Таксите не са изменяни от 2001 г. досега. Не съществува почасово заплащане, а на половин ден (около 6000 драхми).

Малта

Малка държава, в която има 1 съд в столицата Ла Валета, където се гледат всички видове дела. Не съществува официален регистър, но има неформален такъв. Един и същи преводач се използва и от полиция и от съда, като обикновено се назначава от съда. Плащането се извършва на половин и цял ден работа в зависимост от сложността на превода.

Португалия

Не съществува сертифицираща система за преводачи и заплащането е много ниско- по-малко 3 цента на дума, което обуславя трудностите при намиране на преводачи. Намеренията на страната са след въвеждане на Директивата да се провежда сертификационен тест и след това да се преминава практически курс в реална среда.

Румъния

Специфичен закон оторизира преводачите в съдебното производство. Задължително условия е езиковото висше образование, изпит и по двата вида превод от и на съответния език. Таксата за вписване в регистъра, който се поддържа от Министерство на правосъдието, е изключително ниска - 0,5 евро. Недостатък на регистъра – не пълен, поддържа се от 1992 г. Въпреки че в Румъния има издадени дипломи за висше езиково образование на над 35 хиляди преводачи, съдът отчита съществуването на проблеми при наемането на добри преводачи особено с редки езици. Заплащането е много ниско- от 5 евро на час до 20 евро в зависимост от езика. Това води много често до наемане на безработни или пенсионирани лица, които да превеждат, което пък се отразява на качеството на превода.

Беше представено интересно изследване за използването на писмени и устни преводачи от гледна точка на полицията. Според проучването, представено от Дик Ромбоутс от полицейското управление в гр. Антверпен, Белгия, 96% от полицаите използват услугите винаги на един и същи преводач. През 2011 г. полицейското управление в Антверпен са проведени 75060 разпита, от които 3 164 с помощта на

преводач. Най-добри практики за високи стандарти при интервю с правен преводач:

-дали да превежда всичко, вкл. цинизми и неподходящи изрази,

-лично отношение,

-обещания, както и фрази, започващи с „Не искам да превеждаш това...”

В Испания също се наблюдава използването на едни и същи преводачи от полицията, според представителя на Съюза на адвокатите в Испания-Фернандо Ниembro.

Останалите представители от различни организации и страни очертаха нуждата и по-големи изисквания към образованието на преводачите, като подчертаха, че липсата на квалификация би трябвало да е изключение, а не правило. Задължително да се провежда изпит за преводачи и да се проверява периодично качеството на тяхната работа. Това може да става чрез записи, които се правят по време на процеса. Кой би могъл да има достъп до националните регистри за преводачи-само съда, или и останалите лица, включени в съдебния процес-адвокати, и др., колко трябва да е размера на възнаграждението и дали трябва да е различен според езика, бяха сред останалите теми, обсъдени по време на семинара.

Основни изводи:

Необходимост от наличие на отделен закон за всяка държава, който да покрива всички въпроси по извършването на писмени и устни преводи. Създаването на национален регистър с ясни правила за включването на лицата в него.

Кой да управлява регистъра – Министерство на правосъдието или Висшия съдебен съвет?

03.04.2011 г.

С уважение:

Христина Тодорова